

Kirsiaed

VANEMUINE

 TALLINK

teatri peatoetaja

153. hooaeg

Kirsiaed

ANTON TŠEHHOVI DRAAMA KAHES OSAS

TÖLKIJAD ERNST RAUDSEPP (1947) JA TOOMAS KALL (2017)

LAVASTAJA PRIIT STRANDBERG

KUNSTNIK LIISA SOOLEPP

MUUSIKALISED KUJUNDAJAD PRIIT STRANDBERG, ELE SONN

VALGUSKUNSTNIK MARGUS VAIGUR (ENDLA TEATER)

LIIKUMISJUHT MARIKA AIDLA

INSPITSIENT MEELIS HANSING

ESIETENDUS 4. VEEBRUARIL 2023 VANEMUISE VÄIKESES MAJAS

Lavastaja eritānu Marion Strandbergile.

Muusikaliste kujundajate eritānu Peeter Volkonskile.

Lavastuses kõlavad lõigud Nikolai Nekrassovi luuletusest „Mõtisklused paraadtrepri juures”
(tõlkija August Sang) ning Aleksei Tolstoi poeemist „Patune naine” (tõlkija Sven Karja).

Muusikalises kujunduses on kasutatud Gavin Bryarsi teost „The Sinking of the Titanic” (1969–1972).

Osades:

Ljubov Andrejevna Ranevskaja, mõisaproua PIRET LAURIMAA

Anja, tema tütar HELO KAPLINSKI*

Varja, tema kasutütar LINDA PORKANEN

Leonid Andrejevitš Gajev, Ranevskaja vend KAROL KUNTSEL

Jermolai Aleksejevitš Lopahhin, kaupmees ANDRES MÄHAR

Pjotr Sergejevitš Trofimov, üliõpilane KEN RÜÜTEL

Boris Borissovitš Simeonov-Pišštšik, mõisnik MARGUS JAANOVITS

Charlotta Ivanovna, guvernant MARIKA BARABANŠTŠIKOVA

Semjon Pantelejevitš Jepihhodov, mõisa arvepidaja JÜRI LUMISTE

Dunjaša, toatüdruk LENA BARBARA LUHSE

Firss, toapoiss AIVAR TOMMINGAS

Jaša, noor toapoiss KRISTJAN ÜKSKÜLA (THEATRUM)

Postiametnik EINAR SUSI*

Jaamaülem MARTIN METSANURK*

Teekäija GUSTAV NIKOPENSIUS*

Juudi orkester, teenrid MARGUS KITS (KÜLALISENA), GUSTAV NIKOPENSIUS*, TOBIAS PILV*

** Jakobi Mäe Teatristuudio vilistlane. Studio tegutseb Tartus aastast 2018 ning tegutseb mitmes vanuserühmas. Lavale on toodud William Shakespeare'i, Anton Tšehhovi, Brian Frieli jt autorite loomingul põhinevaid lavastusi. Suurem hulk stuudiolasi teeb kaasa Vanemuise lavastuses „Tõrksa taltsutus“ (lavastaja Priit Strandberg, 2022).*

Ühel kaunil vabal kevadisel hommikul tekkis säärane juhuslik hetk: pärast hommikusööki leidsid lapsed teises toas ühise keele ning andsid mulle võimaluse silmitseda kodust raamaturiiulit. Sealta vaatasid mulle iseäralikul moel vastu Tšehhovi „Kogutud teosed“. „Kirsiaed“ oli „Ivanovi“ kõrval ainus Tšehhovi näidend, millega mul ei olnud tol hetkel sügavat kokkupuudet, meeles oli vaid kunagine lugemine ja mõned nähtud lavastused.

Laste mäng kestis täpselt ühe „Kirsiaia“ vaatuse ning ma tundsin end peaaegu nagu Stanislavski pärast esimest „Kirsiaia“ lugemist: „Ma nutsin nagu väike tüdruk“. Mis asi see siis on, mis meid nõnda liigutab? Tšehhovi puhul on seda eriti keeruline sõnastada. Tema näidendid on tõepoolest nagu muusika. Verdi „Reekviemi“ või Pärdi „Tabula rasat“ kuulates ei suuda me samuti sõnadesse panna, miks see võib nii sügavalt puudutada. Timpanite ja viiulite keele lahti seletamine on liiga labaselt inimlik, et sel hetkel seda üritada. Vaene dirigent ja vaesed muusikud! Nemad peavad suutma pageda partituuri, süsteemide ja taktide taha, et tuua see puudutus kuulajani. Muidugi, juba mängus sees olles on seda võimalik teisel tasandil kogeda.

„Kirsiaia“ proovisaalis töötades võib tajuda samasugust õnne ja kurbust korraga – on haruldast põnev, aga lõpuni seletamatu. Kõik, mida me proovisaalis räägime, tundub ühel hetkel jälle liiga lihtne, liiga inimlik. Põhiline tuksub kogu aeg kusagil mujal, mingis tervikus, nagu aknast paistev viirastuslik kirsiaed, mille ilu vaataja kunagi ei näe, vaid ainult aimab. Kõik tegelased on korraga armsad, jumalikud, kaunid, ja teisel hetkel labased, õnnetud ja lootusetud. Ühel hetkel räägib see lugu väärtustest, uuest ja vanast, sünnipärest – järgmisel hetkel Jumalast, armastusest, üksindusest. Kogu näidendi õhustik on justkui klaasist, kus igast üleliigsest noodist tekkinud vibratsioon purustab kristallist lossi. Samas – nagu ütleb Varja: „Killud toovad õnne“. Püüdleme puhaste nootide poole.

Sooviksin siinkohal teha ka kummarduse trupile, kes on hoolimata tihedatest graafikutest olnud algusest peale laetud ja kohal. Suurepärase näidend ja selle väärilised näitlejad on lavastajale suureks kingituseks.

16. jaanuaril 2023

Priit Strandberg

Linda Porkanen, Jüri Lumiste

Helo Kaplinski

*Kui Issand ei ehita koda,
tühja vaeva näevad siis ehitajad temaga.
Kui Issand ei hoia linna,
siis valvab valvur ilmaaegu.*

*Vaata, ei tuku ega jää magama see,
kes Iisraeli hoiab.
Iisraeli valvur.*

Psalmid 127:1, 121:4 (Piibel 1997)

Lavastuses kõlava laulu tõlge heebrea keelest.

...Mina, A. P. Tšehhov, olen sündinud 17. jaanuaril 1860. aastal Taganrogis. Õppisin algul kreeka koolis Keiser Konstantini kiriku juures, pärast Taganrogi gümnaasiumis. 1879. aastal astusin Moskva ülikooli arstiteaduskonda. Tollal polnud mul teaduskondadest üldse õiget arusaamist ja ma ei mäleta, mis kaalutlusel sai valitud arstiteaduskond, kuid hiljem pole ma kahtsenud seda valikut. Juba esimesel kursusel hakati mu töid trükkima nädalaajakirjades ja ajalehtedes ning need kirjandusega tegelemised omandasid juba kaheksakümnendate aastate algul pideva, professionaalse iseloomu. 1888. a. sain Puškini preemia. 1890. a. sõitsin Sahhalinile, et pärast kirjutada raamat meie sundasumisele saadetute kolooniast ja sunnitööst. Võtmata arvesse kohtuaruandeid, retsensioone, fõljetone, väikesi artikleid, kõike, mis päevast päeva kirjutatud ajalehtedele ja mida nüüd oleks raske üles

otsida ning kokku koguda, olen ma 20-aastase kirjandusliku tegevuse jooksul kirjutanud ja trükkis avaldanud üle 300 trükipoogna novelle ja jutustusi. Olen kirjutanud ka teatritükke. Ma ei kahtle, et meditsiiniliste teadustega tegelemine on avaldanud tõsist mõju mu kirjanduslikule tegevusele; need on tunduvalt avardanud mu vaatlusalat, rikastanud mind teadmistega, mille tõsist väärtust minule kui kirjanikule suudab mõista üksnes see, kes ise on arst; need on avaldanud ka suunavat mõju, ja vististi on mul läheduse tõttu meditsiinile õnnestunud vältida paljusid eksimusi. Loodusteaduse ja teadusliku meetodi tundmine on mind alati valvsa hoidnud, olen püüdnud, kus see võimalik, arvestada teaduslikke andmeid, ja kui see võimalik polnud, eelistasin üldse kirjutamata jätta. Täheandan muuseas, et kunstiloomingu tingimused ei võimalda alati täielikku kooskõlastamist teaduslike andmetega; ei saa kujutada suuremist mürgi kätte laval nii, nagu see tegelikult toimub. Kuid kooskõlastust teaduslike andmetega peab tunda olema ka selles tinglikkuses, tähendab on vaja, et lugejale või vaatajale oleks selge, et see on ainult tinglikkus ja tal on tegemist asjatundliku kirjanikuga. Belletristide hulka, kes suhtuvad eitavalt teadusesse, ma ei kuulu; ja nende hulka, kes kõigeni künivad oma mõistusega, ei tahaks ma ka kuuluda.

Tšehhovi kirjast Grigori Ivanovitš Rossolimole, Jalta, 11. oktoobril 1899

Kirja adressaat oli tuntud neuropatoloog, Tšehhovi kursusekaaslane Moskva ülikooli arstiteaduskonnas.

Kes aias ehk kümme küsimust „Kirsiaia“ kohta

1. Millal „Kirsiaed“ valmis ja kus toimus esmalavastus?

Tegu oli Anton Pavlovitš Tšehhovi (1860–1904) viimase näidendiga, mille kallal kirjanik töötas aastatel 1902–1903. Selle esietendus oli 17. jaanuaril 1904 Moskva Kunstiteatris, lavastajateks teatri asutajad ja juhid Vladimir Nemirovitš-Dantšenko ning Konstantin Stanislavski, viimane osales ka Gajevi rollis. Ranevskajat kehastas esmalavastuses autori abikaasa Olga Knipper-Tšehhova. Esietendusel, mis oli ajastatud kirjaniku nimepäevaks, viibis ka juba raskelt haige Tšehhov ise. Kirjanik suri sama aasta 15. juulil Saksamaal.

2. Kuidas tekkis näidendi pealkiri?

Teadu on, et Tšehhov kaalus oma näidendi pealkirjana mitmeid variante, kuid polnud ühegagi lõplikult rahul. Stanislavski on kirjeldanud oma teoses „Minu elu kunstis“ (eesti keeles ilmunud 1948 Bernhard Linde tõlkes) õhtut 1903. aastal, mil Tšehhov kutsus ta endale külla ja teatas, et on leidnud oma uuele näidendile võluva pealkirja, „Kirsiaed“. „Ma ei mõistnud tema rõõmu põhjust ega leidnud nimes midagi erilist. Siiski, et Anton Pavlovitši mitte kurvastada, tuli teha ilme, et tema avastus tekitas minus mulje. Mis teda siis näidendi uues pealkirjas erutab? Ma hakkasin teda ettevaatlikult küsitlema, kuid pörkasin jällegi Tšehhovi sellele imelikule omadusele: ta ei osanud kõnelda oma teostest. Seletuse asemel hakkas Anton Pavlovitš mitmel viisil kordama, kõigi võimalike intonatsioonidega ja helilise värvinguga: „Kirsiaed. Kuulake seda võluvut nime! Kirsiaed, Kirsi!“

3. Kelle kirjanduslikke mõjusid võib „Kirsiaed“ leida?

Kõige lühem vastus oleks, et kõigi Tšehhovi näidendite olulisim mõjutaja oli tema enda varasem proosalooming, milles ta arendas välja oma isikupärase dialoogitehnika karakteriloogika ja maailmanägemise viisi.

Tšehhov heitis kõrvale oma eelkäijatele omase lähenemise ja töötas välja uue tegelastüübi kogu maailmakirjanduses, nn tšehhovliku intelligendi. Omaette tähelepanu väärivad tema näidendite remargid, mis ei piirdu vaid infoga tegelaste ruumis liikumise ja paiknemise kohta, vaid jätkavad sisuliselt teose maailma

ülesehitamist. Tšehhovi dialoog on kummastav, koosnedes sageli pealtnäha juhuslikest repliikidest, tegelaste motiivid jäävad sageli hämaraiks, teemad visatakse õhku ja nad jäävad ilma selge lahenduseta. Kõigest sellest moodustub omalaadne muster, kus argistes tegevustes hakkame tajuma tšehhovlikku „elu muusikat“. Tšehhovi näidendeid on sageli kõrvutatud prantsuse sümbolistidega, eriti tema kaasaegse Maurice Maeterlinckiga, kuid seegi kõrvutus on üsna tinglik.

4. Kuidas võeti vastu „Kirsiaia“ esmalavastus?

Esmased vastukajad keskendusid teose sotsiaalsele küljele, vene aadelkonna kadumisele ja ühiskondlikule murrangule. Konservatiivsemad jõud noomisid Tšehhovit „uute inimeste“ idealiseerimise eest, liberaalid ei olnud rahul sellega, et tulevikust räägitakse aegunud terminites. Kõige sagedasem pretensioon näidendile oli, et autor naudib oma kangelaste tahtejõuetust, pakkumata mingit „positiivset programmi“ ja jätab vastamata küsimusele, milline saab olema elu tulevikus. Kokkuvõtvalt võib öelda, et esmalavastuse publikumenu oli pigem keskpärane. Pärast 1917. aasta oktoobrirevolutsiooni muutus näidendi sõnum Venemaal konkreetsemaks: revolutsiooni järel algavas uues elus pole enam kohta ei mõisnikele ega intelligentidele.

5. Milliseks kujunes „Kirsiaia“ edasine lavasaatus?

Üsna pea mõisteti, et oma viimases näidendis on Tšehhov kasutanud mitmeid uuenduslikke võtteid ja elemente, mis hakkasid juurduma 20. sajandi näitekirjanduses: näidendi „avatud vorm“, tegelaste psühholoogiline ambivalentsus, dialoogi kohatine haakumatus, koomikaja traagika sulandumine, absurditeater. Kui õnnestus vabaneda „kohustusest“ kopeerida Moskva Kunstiteatri esmalavastust, mis oli vähemalt vene teatris muutunud omamoodi kaanoniks, ilmnes, et näidend on vägagi avatud ka alternatiivsetele tõlgendusvõimalustele. Üldlevinud arvamuse põhjal haakub „Kirsiaed“, aga kaudsemalt kogu Tšehhovi looming, ühiskondlike kriiside ja nendega kaasnevate murrangute, ühe epohhi või ajajärgu lõppemise ja uue algamisega. Ent mõistagi esineb „Kirsiaia“ lugematute lavatõlgenduste reas ka neid, kus ühiskondlik vaatepunkt on muutnud täiesti ebaoluliseks ja näidendi sõnum avaneb siin peituvate komplitseeritud tegelasuhete kaudu. Näidend kuulub ka tänapäeval vene ja maailmateatri absoluutse klassika hulka, millega on jõudu proovinud suur hulk tuntud lavastajaid. Teiste

hulgas näiteks Jean-Louis Barrault, Peter Hall, Peter Brook, Giorgio Stehler, Ottomar Krejča, Luchino Visconti, Mark Rozovski, Lev Dodin, Andrei Kontšalovski, Anatoli Efros.

6. Kas Tšehhovil oli näidendit kirjutades silme ees mõni konkreetne kirsiaed?

Kui uskuda kirjanik Ivan Buninit, siis „Kirsiaia” autor on loonud oma kirsiaia täielikult fantaasiale toetudes, sest tolleaegsetes mõisates puudus traditsioon sisustada terve aed ainult kirsipuudega, pealegi ei asunud aiad tavapärasel mõisahäärberite lähenduses. Samas on Bunini väidet ka vaidlustatud, arvates, et ta lihtsalt polnud kursis Venemaa lõunapoolsemate tavadega. Näidendi tekstis mitu korda kõlav linnanimi Harkov annab alust arvata, et näidendi tegevus toimub aladel, mis 20. sajandi alguses olid Vene tsaaririigi hallata, kuid arvati hiljem Ukraina koosseisu.

Teise variandi kohaselt on näidendi aluseks võetud juhtum, mille peategelaseks oli Odessa mõisaproua Vassiljeva, keda Tšehhov tundis isiklikult ja kes sai päranduseks mõisa koos kirsiaiaga, mille oli sunnitud hiljem võlgade katteks maha müüma. Tõsi, mõisa müük toimus juba mitu aastat pärast näidendi valmistamist. Ometigi asetati Odessa kirjandushuviliste eestvõttel 2013. aastal mõisa asukohta mälestustahvel ja istutati sinna kirsipuid.

Ent eksisteerib veel kolmaski versioon: Ranevskaja valduste prototüüp võis asuda ka Moskva-lähedases Babkino mõisas, kus Tšehhov oli kolm aastat suvitanud. Ent selles mõisas polnud jällegi mingit kirsiaeda. Nii et aus vastus sellele küsimusele kõlaks: mine võta kinni!

7. Miks nimetas Tšehhov oma näidendi komöödiaks?

Kaasajal on antud küsimus kaotanud oma kunagise teravuse, sest nüüdis-teatris suhtutakse žanrimäärangutesse tunduvalt vabamalt, muuhulgas on tekkinud erinevad segažanrid nagu tragikomöödia, tõsine komöödia, ka lüüriline komöödia – muide, viimast kasutas esimesena Maksim Gorki nimelt „Kirsiaia” iseloomustamiseks.

1904. aastal oli žanrite süsteem muidugi palju rangem. Klassikaline komöödia eeldas võitlust argiste eesmärkide (naisevõtt, rikastumissoov jne) nimel, milles naeruväärsed inimesed tegutsevad naeruväärsel viisil ja mis pidi lõppema ilma tõsiste tagajärgedeta. Selge on, et enamik Tšehhovi kaasaegseid nägi

„Kirsiaed” Vanemuises 2001, lavastaja Mati Unt

„Kirsiaias” tragöödiat, sest näidend on tulvil traagilise alatooniga sündmusi: mõisa kaotus, aia maharaiumine kui vana kultuuri häving, perekonna lagunemine, tuleviku hirmutav ebamäärasus. Samas ei saa märkamata jätta ka selgelt koomiliste stseenide ja mitmete koomiliste kõrvaltegelaste olemasolu, vähemal määral saame muiata ka peategelaste naiivsuse ja eluvõõruse üle. Tabavalt on Tšehhovi teoste meeolulist spektrit määratlenud vene kirjanik Vladimir Nabokov: „Maailm on Tšehhovi jaoks nii koomiline kui nukker paik, ning see, kes ei märka tema loomingu koomikat, ei mõista ka selle nukrust, sest neid pole võimalik teineteisest eraldada.”

Tšehhov ise pidas oma viimast näidendit komöödiaks, Stanislavski, kes oma sõnul nuttis näidendit lugedes „nagu plika”, oli veendunud, et tegu on tragöödiaga. Näidendi esimestel afiššidel oli näidend määratletud draamaks.

8. Miks esietendus näidend just Tšehhovi ja Moskva Kunstiteatris?

1896. aastal valmis Tšehhovil näidend „Kajakas”, mis oluliselt lõhkus valitseva näitekirjanduse kaanonit. Autor loovutas selle lavastamiseks Peterburi Aleksandri teatrile, kus see skandaalselt läbi kukkus. Kahe aasta pärast õnnestus Nemirovitš-Dantšenko saada Tšehhovilt nõusolek „Kajaka” lavastamiseks veel suhteliselt tundmatus Moskva Kunstiteatris. Uut lavastust tabas erakordne menu, ja oli selge, et Tšehhov ja Moskva Kunstiteater on teineteise jaoks loodud: autor, kes tahtis reformida näitekirjanduse võttestikku, ja teater, kes otsis põhimõtteliselt uut lähenemist olemasolevale teatrile, eemaldades sellelt „vana teatri” paatosliku, ajale jalgu jäänud pealispinna. Sellele koostööle lisandus ka eraeluline aspekt, sest Tšehhov abiellus näitlejanna Olga Knipperiga, kes hakkas mängima naispeaosi järgnevatel Tšehhovi näidendites.

Meieni jõudnud allikatest selgub, et kirjaniku elu lõpuaastatel muutusid tema suhted Stanislavski ja kogu teatri kollektiiviga pingelisemaks. Tšehhovile tundus, et see trupp siiski ei taju lõpuni tema näidendite paradoksaalsust, tõlgendades neid ühemõtteliselt traagiliste teostena. Meenutatud on näiteks, et „Kolme õe” esimesel lugemisel lahistas trupp nutta, kuigi autor oli enda meelest kirjutanud lõbusa vodevilli.

Stanislavskist paremini mõistis Tšehhovi viimast näidendit teine suur vene teatri-reformaator Vsevolod Meierhold, kes kuulus varasemalt Kunstiteatri truppi, ent oli „Kirsiaia” valmimise ajaks sealt lahkunud. Meierholdi arvates ei tajunud

Stanislavski näidendi abstraktsemat tasandit. Oma artiklis „Teatri ajaloost ja tehnikast” kirjutab ta: „Tšehhovi „Kirsiaias”, nagu Maeterlincki draamadeski, on üks tegelane, kes jääb laval nähtamatuks, kuid kelle olemasolu võib tajuda iga kord, kui eesriie langeb. Kui eesriie langes Moskva Kunstiteatri „Kirsiaia” lavastuses, ei olnud selle tegelase kohalolekut tunda. Meelde on jäänud vaid tüübid. Tšehhovile on „Kirsiaia” inimesed vahend, mitte eesmärk. Kunstiteatris muutusid nad aga eesmärgiks omaette ja „Kirsiaia” lüürilis-müstiline külg jäi välja toomata.”

9. Milline on Tšehhovi ja „Kirsiaia“ koht Eesti teatris?

Ehkki esimene Tšehhovi novelli tõlge avaldati eesti keeles ajalehes „Olevik” juba 1891. aastal ja fikseeritud on tema näidendi „Kosjas“ ettekanne Tartus asuva 95. Krasnojarski polgu ohvitseride kogu poolt 1894. aastal, mõjus nimetatud kirjanik siinsetes oludes pigem eksootilise juhukülalisena. Teatri kontekstis leidsid esialgu tähelepanu tema koomilised lühinäidendid, lisaks mainitud kosjaloole ka „Karu“ ja „Juubel“. Õigupoolest polnud kuni läinud sajandi 70ndate alguseni Eesti teatril ette näidata ühtki sündmusväärilist Tšehhovi-lavastust, ehkki selleks ajaks oli jõudu proovitud ka Tšehhovi täispikkade näidenditega. Lavastajad lihtsalt ei tajunud autori stiili ja atmosfääri ning piirdusid vaid süžee lavalise jutustamisega. Kuna aga sündmustiku põnevus pole see, mis Tšehhovi näidendid lavaliselt käivitaks, siis kukkusid need lavastused välja lihtsalt erakordselt igavad. 1971. aastal saab jää lõpuks murtud isegi kahe lavastusega: Stanislavski ja Nemirovitš-Dantšenko õpilane ja kaastööline Maria Knebel tõi Draamateatris välja „Ivanovi“, Knebeli õpilane Adolf Šapiro aga toonases Noorsooteatris „Kirsiaia“, mille rollides hiilgas Eesti toonase näitlejakaadri absoluutne eliit (Linda Rummo, Mikk Mikiver, Jüri Järvet, Ants Eskola, Velda Otsus jt). 1973. aastal lisandunud „Kolm öde“ Draamateatris annab alust nimetada Šapirot lavastajaks, kes avas Eesti teatri jaoks ukse Tšehhovi nukker-naljasse maailma. Lähenedes neile tekstidele selgelt psühholoogilise realismi võtmega, ei hüljanud ta sealjuures hoopiski teatrimaailma kujundlikku olemust. Tšehhovi pealtnäha kummaliste, isegi arusaamatutega motiividega tegelaste siseelu muutus korraga loetavaks ja huviga kaasa elatavaks. Siitpeale muutus Tšehhov Eestis üheks mängitavamaks autoriks, kelle viit näidendit (harvemini lühinäidendeid ja novellide dramatiseeringuid) on mitu põlvkonda lavastajaid proovinud lahti muukida väga erinevatel viisidel.

„Kirsiaed“, mis esimest korda jõudis Eesti lavale 1919. aastal Estonias Ants Lauteri režiiis, on eriti viimastel aastatel osutunud siinmail erakordselt mängitavaks. Selle sajandi arvestuses on praegune Vanemuise lavastus juba kümnes (koos eelmise sajandi omadega viieteistkümnes). Olgu siinkohal üles loetud ka need üheksa lavastajat, kes sel aastatuhandel on oma „Kirsiaiaaga“ välja tulnud: Mati Unt, Roman Baskin, Saša Pepeljajev, Hendrik Toompere, Igor Lõssov, Kalev Kudu, Elmo Nüganen, Maria Peterson, Andres Noormets. Väike teatriajalooline side on praegusel lavastusel ka Vanemuise eelmise, Mati Undi lavastatud „Kirsiaiaaga“ aastast 2001, sest kaks näitlejat toonasest trupist osalevad ka praeguses lavastuses, neist Margus Jaanovits koguni samas rollis, mis toorkordki Andres Mähar, praegune Lopahhin, oli aga eelmise lavastuse Jaša.

10. Milline oli Tšehhovi lemmikmoos?

Pealtnägijate kinnituste kohaselt oli Tšehhov suur maiasmokk. Kirjaniku ema Jevgenja oli suur moosikeetja, eriti sageli keedeti nende peres tikri- ja – tõesti, tõesti – ka kirsimoosi. Retseptid mõtles välja aga kirjaniku isa Pavel. Säilinud on tema omakäeline kokaraamat, kust pärineb ka Anton Pavlovitši lemmikmaiustuse, kaneeliga õunamoosi, retsept, mida siinkohal rõõmuga jagame:

„Võtta magusad õunad, koorida, lõigata pooleks, puhastada seemnetest ning asetada need külma vette. Teises anumast lasta vesi keema koos kaneelikoor- tega, lisada sinna õunad ja lasta neil kaks korda keema minna, siis võtta nad tulelt ja tõsta sõelale jahtuma. Keeta siirup, arvestades 2 naela (üks nael = 450 grammi) suhkrut ja neli klaasi vett ühe naela õunte kohta, lisada sellele õunad, keeta tasasel tulel, kuid mitte lasta keedusel pudruks minna. Tõsta õunad siirupist välja, asetada purkidesse, seejärel valada peale ka jahtunud siirup.“

Aivar Tommingas, Lena Barbara Luhse

Piret Laurimaa

Kibe pisar veeres silma
veeres kui tuli aeg
jah, teele minna teele
pikale teele

Pikale teele kus ei näe
ei näe ma patune
jah, ei näe ma oma inglit
kes mind kaitseks

Kes mind kaitseks kõige
Kõigevägema ees
jah, kes mind patust
võtaks päästa

Jah, kes mu eest kostaks
Püha Jumalaema ees
kes on puhas ja patuta.*

Noor kui olin, muredest ei teadnud,
Tulid aastad, tulid ka mured.
Kuhu ka ei läheks, ikka häda ja viletsus ees
Kelle poole ka ei pöörduks, õigust pole kusagil
Jätan maha selle ilma, lähen ära kloostriisse
Ehitan endale uue kongi, kolme aknaga
Kiikan esimesse – näen Doonaud voolamas
Kiikan teise – suu läheb naerule
Kiikan kolmandasse – pisar kukub laugele*

** Lavastuses kõlavate laulude tõlked. Laulud kuuluvad vanavene muusikat esitava ansambli Sirin repertuaari.*

Teatrijuht Kristiina Alliksaar

Draamajuht Tiit Palu

Muusikajuht Risto Joost

Balletijuht Mare Tommingas

Lavastusala Karis Hindriksoo-Pitsi, Heli Anni

Pealavameister Rello Lääts

Lavatehniline ala Kaupo Jalas, Taivo Pöder, Tanel Pärn, Jüri Urbel, Urmas Poom

Dekoratsiooniala Marika Raudam, Innari Toome, Ain Austa,

Andres Lindok, Katrin Pahk, Leenamari Pirn, Jane Aus, Terje Kiho, Armin Luik,
Aleksander Karzubov, Indrek Ots, Mart Raja, Karmo Kiivit, Einar Pallas, Mait Sarap

Rekvisiidiala Liina Martoja, Mirka Porrassalmi, Kaie Uustal,

Kärt Paasik, Angelika Aun, Annaleena Adamson

Kostüümiala Liisi Ess, Ivika Jõesaar, Ruth Rehme-Rähni, Külli Kukk, Edith Ütt,
Ljubov Guzun, Ivi Vels, Kaire Arujõe, Valentina Kalvik, Inkeri Orasmaa, Olga Vilgats,

Irina Medvedeva, Heli Kruuse, Natalja Malinen, Luule Luht, Tia Nuka, Elli Nöps,

Anneli Vassar, Juta Reben, Toomas Vihermäe, Ljudmila Nikolajeva

Riietusala Raina Varep, Kaidi Mikk, Kai Vahter

Jumestusala Kelly Treier, Viktoria Ruster, Sandra Rätsep, Roberta Türkson

Valgusala Andres Sarv, Imbi Mälk, Raul Telliskivi, Taivo Pöder

Heli- ja videoala Andres Tirmaste, Toivo Tenno, Martin Salundi

Kavalehe koostanud Sven Karja,

kavalehe fotod proovist Maris Savik,

kavalehe kujundanud Katrin Leement

Emakeelne kultuur on hindamatu väärtus.

30. detsembril 2006 asutasime Vanemuise Fondi,
et hoida ja toetada Eesti teatrikunsti.
Lubame hea seista fondi käekäigu eest

Olga Aasav, Kalev Kase, Mart Avarmaa, Tartu linn

Vanemuise Fond on loodud teatri töötajate erialase arengu ja koolituse toetuseks. Fondi on võimalik teha annetusi:

SA Tartu Kultuurkapital / Swedbank IBAN: EE092200221011379347, SWIFT: HABAEEX /

SEB Pank IBAN: EE251010102052050006, SWIFT: EEUHEEX

Märksõna: VANEMUISE FOND

Suur aitäh teile Vanemuise fondi poolt:

Olga Aasav, Andrus Ansip, Mart Avarmaa, Alar Kroodo,
Kalev Kase, Mati Kermas, Eero Timmermann,
Tartu linn, Vanemuise advendikontserdil annetajad

Teatri peatoetaja

Aasta toetaja

Koostööpartner

Suvekontserdi peatoetaja

Ametlik hotellipartner

TARTU

KULTUURIMINISTEERIUM

Kanname elamusi

Kõige mõnusam aeg ootab

 TALLINK

MARTELL
COGNAC
FONDÉE EN 1715

TÄHELEPANU! TEGEMIST ON ALKOHOLIGA.
ALKOHOL VÕIB KAHJUSTADA TEIE TERVIST.

vanemuine.ee